םר:

בעל בנכסי אשתו רבא אמר אפילו עבד

עיסקא ורווח רב פפא אמר אפי' מצא מציאה

אמר רב נחמן בר יצחק אפילו כתב בהו

תפילין ואמר רב חנין ואיתימא ר' חנינא מאי

קראה דכתיב יודר ישראל נדר וגו' 6 אמר

רמי בר אבא א דרך מיל ושינה כל שהוא מפיגין

את היין אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה

ב לא שנו אלא ששתה כדי רביעית אבל שתה

יותר מרביעית כל שכן שדרך מורדתו ושינה

משכרתו ודרך מיל מפיגה היין והתניא

ם מעשה בר"ג שהיה רוכב על החמור והיה

מהלך מעכו לכזיב והיה רבי אילעאי מהלך

אחריו מצא גלוסקין בדרך אמר לו אילעאי

מול גלוסקין מן הדרך מצא נכרי אחד אמר

לו מבגאי מול גלוסקין הללו מאילעאי ניטפל

לו ר' אילעאי אמר לו מהיכן אתה אמר לו

מעיירות של בורגנין ומה שמך מבגאי שמני

כְלום היכירך רבן גמליאל מעולם אמר לו

לאו באותה שעה למדנו שכוון רבן גמליאל

ברוח הקודש ושלשה דברים למדנו באותה

שעה למדנו ג' שאין מעבירין על האוכלין

ולמרנו שהולכין אחרי רוב עוברי דרכים

ולמדנו י י שחמצו של נכרי אחר הפסח מותר

בהנאה כיון שהגיע לכזיב בא אחד לישאל

על נדרו אמר לזה שעמו כלום שתינו רביעית

יין האיטלקי אמר לו הן אם כן יטייל אחרינו

עד שיפיג יינינו ומייל אחריהן ג' מילין עד

שהגיע לסולמא של צור כיון שהגיע לסולמא

דצור יס ירד ר"ג מן החמור ונתעמף וישב

והתיר לו נדרו והרבה דברים למדנו באותה

שעה למדנו שרביעית יין האיטלקי משכר אולמדנו שיכור אל יורה ולמדנו שדרך מפיגה א

את היין ולמדנו השאין מפירין נדרים לא

רכוב ולא מהלך ולא עומר אלא יושב קתני

מיהת שלשה מילין שאני יין האימלקי

דמשכר מפי והאמר רב נחמן אמר רבה בר

אבוה לא שנו אלא ששתה רביעית אבל

שתה יותר מרביעית כל שכן דרך מורדתו

ושינה משכרתו רכוב שאני השתא דאתית

להכי לרמי בר אבא נמי לא קשיא רכוב שאני

ב) ותוספתה פסחים פ"ב

ה"טו ועי בירושלמי נו"ו

סוף פ׳ בחוקותי, ג) וב״מ

ה) נדרים עו:, ו) [שם ע"ש],

תורה אור השלם

ו. וַיִּדֵּר יִשְׂרָאֵל נֶדֶר לַיְיָ

וַיֹּאמֵר אָם נְתֹן תִּתֵּן אֶת הָעָם הַזֶּה בְּיָדִי וְהַחֲרַמְתִּי

2. יַשׁ בּוֹטֶה כִּמַדְקְרוֹת יֶּטֶׁה נְּ יָּשֶׂיב וּלְשׁוֹן מַרְפַּא: ז

נַוְ פַא: משלי יב יח 3. וַתְּחַלֶּלְנָה אֹתִי אֶל עַמִּי בְּשַׁעְלֵי שְׂעֹרִים

וּבִפָּתוֹתֵי לֶדֶּם לְּהָמִית

ְּנְפָשׁוֹת אֲשֶׁר לֹא תְמוּתֶנָה וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת תְמוּתֶנָה וּלְחַיּוֹת נְפָשׁוֹת

גליון הש"ם

גמרא ולמדנו שיכור אל יורה. עיין בסנהדרין דף מב ע"ל תוספות ד"ה

והעוסקים: רש"י ד"ה מאי קראה וכו' ועי"כ

במדבר כא ב

ן חֲבָמִים משלי יב יח

שות היינה לְעַמִּי יִיירָה לְעַמִּי יִייֹר

יחזקאל יג יט

אַת עַרִיהַם:

אשׁר

ڎؚڎؚڽؙڂڎڡ

גר מצוה

(ופ"ד מהלכות תפלה הלכה יו) סמג עשין ש ולאוין ס טוש"ע א"ח סימן

לט סעיף ב: ב ג טוש"ע א"ח סי' קפ סעיים ד: ° :קעיף ק בא ד מיי׳ פ״ד מהלכות חמן ומנה הלכה ב סמג עשין נט טוש"ע א"ח

סימן תמח סעיף א: כב ה טוש"ע י"ד סי" רכח סעיף ד: בג ו מיי׳ פ״ו מהלכות שבועות הלכה ו סמג לאוין רלח טוש״ע י״ד שם

סעיף ג: בד ז מיי׳ שם הלכה י נוש"ע שם סעיף ו: בה ח מיי׳ פי״ג מהל׳

רב ניסים גאון לא קשיא הא כמאן דאמר

. פותחין בחרטה והא כמאן . ראמר אין פותחין בחרטה. איז פותחיז בחרטה. ורב אין פוונורן בוו טוו, ו.ב. הונא חלק עליו ואמר פותחין בחרטה. ואיתה במסכת נדרים בפרק

רבינו חננאל בעל בניכסי אשתו. רבא ורווח. ואפי׳ מצא מציאה. רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תפילין דיו. א״ר יוחנן מהאי קרא, שנאמר יידר ישראל נדר לה׳ ויאמר אם נתון תתן את העם הזה בידי והחרמתי את עריהם. אמר חייא בר אבא דרך מיל ושינה כל שהוא מפיגין את היין. ולא שנו אלא ששתה כדי רביעית, אבל יותר מרביעית כל שכז שדרד משכרתו ושינה מפיגה את היין, והתניא מעשה ברבן גמליאל שהיה . זולך מעכו לכזיב והיה רבי . אלעאי מחמר אחריו וכו׳, עד הרבה דברים למדנו משכר. ולמדנו שהשכור אל יורה. ולמדנו שאין מפירין נדרים, לא רכוב, ולא מהלד, ולא עומד אלא יושב. קתני מיהא וטייל אחריהן שלשה מילין. ודחינן שני יין האיטלקי י ייין --דמשכר טפי כו׳. א״ר יוחנן מאי פתח ליה רבן גמליאל לההוא גברא יש בוטה לשון חכמים מרפא. אין הראשונים שלא היו בנות ישראל פרוצות בכשפים, ישו אל פרוצות בכשפים, אבל בדורות האחרונים שבנות ישראל פרוצות . תנא שלימים מעבירין עליהן, פתיתין אין מעבירין עליהן. פי׳ אין עושין כשפניות כפתיתין. והכתיב ותחללנה שעורים ובפתותי לחם וגו׳, מכלל דעבדי כפתיתין.

שבוון רבן גמליאל ברוח הקדש. אע״פ שהיה שם זה רגיל באומות כדאמרינן בפרק שני דמכות (דף יא.) תמן אמרין שכם נסיב מבגאי גזר מכל מקום חשיב ליה כוונה ברוח

הקדש וההיא דסוף יבמות (דף קכב:) שאמר ליה יפה כוונת שאריה

שמי כך קורין אותי בעירי לא שכוון אותו האיש ברוח הקדש שלא קראו אריה אלא על שם כחו:

שהולכין אחר רוב עוברי דרכים. כלפילש

בקונטרס מדלא שרי ליה לר' אלעאי למכלינהו דאחוקינהו בחוקת פתן של נכרים שרוב עוברי דרכים נכרים הם דאם היינו תולין בשל ישראל היה מותר אף על פי שאחר הפסח היה בסמוך לבישראל יש לומר דאחר הפסח נעשה:

ולכדנן שחמצו של עכו"ם אחר הפסח מותר בהנאה.

מדנתנו לעכו"ם דאיכא טובת הנאה דעכו"ם כדפירש בקונטרם דאי ס"ל דאסור בהנאה היה לו לאסור מספה דשמא בפסח נעשה וא"ת והיאך נתן ר"ג והא דריש ר"י נסוף פ"ק דע"ו (דף כ.) לא תחנם לא תחן להם מתנת חנם ואע"ג דלעכו"ם המכירו שרי אפילו לר"י דהא מוקמינן כר"י ההוא דשולח אדם ירך לעכו"ם בפסחים בפרק כל שעה (דף כב.) ותניא בתוספתה ודע"ו פ"גן דהם היה שכינו מותר מפני שהוא כמוכרו לו מ"מ הכא הא אמרינן שלא היה מכירו רבן גמליאל מעולם ויש לומר דשמא לא סבר לה ר"ג להא דר"י אי נמי כיון שהיה העכו"ם מתלוה עמהן בדרך שרי דחשיב כמוכרו לו והא דתניא בהניזקין (גיטין דף סא.) מפרנסין עניי עכו"ם עם עניי ישראל מפני דרכי שלום ההיא נמי שרי משום דרכי שלום:

פותחין בחרמה. פי׳ נקונטרס לריך לחכם למצוח פתח

לשואל שיהא לו פתחון פה לומר על דעת כן לא נדרתי ואילו הייתי יודע שכן לא הייתי נודר ונמצא נדר נעקר מאליו אין פותחין אין לריך לפתוח לו בחרטה אלא החכם עוקר אע"פ שאינו מולא לו טעם עקירה ר"ג סבר כמ"ד פותחין לפיכך הולרך יישוב הדעת לחשב איזה פתח ימלא לו ע"כ לשון הקונטרם וקשיא לר"ת דהא רב נחמן גופיה שמעינן ליה בהדיא בפרק ד' נדרים (דף כב:) דאמר הלכה פותחין בחרטה ונזקקין לאלהי ישראל ובפ׳ נערה המאורסה (שם דף עו:) נמי קאמר רב נחמן הלכה נשאלין לנדרים מעומד יחיד ובלילה ופריך עלה מהא דר"ג וכתוב בכל הספרים ר"ג סבר אין פותחין בחרטה למיעקר נדרא בעינן ובעי לעיוני להכי ישב ורב נחמן סבר פותחין בחרטה ואפילו מעומד אלא שיש ספרים שהגיהו איפכא על פי פירוש הקונטרס דהכה בשמעתה

ועוד דחמר בסוף חלו מותרין (שם

בעל בנכסי אשחו. בעי למיעבד בהו מלוה דמילתא דתווהי בה אינשי נמי היא ושלטא בהו עינא בישא: אפילו כוחב בהו חפילין. נמי מיקיימי בידיה: מאי קראה. דעל ידי דעבד בהו מלוה מיקיימי בידיה דכתיב וידר ישראל וגו' והחרמתי לשון הקדש 9 ועל ידי כך

נשמעה תפלחם ונפלו בידם: ושינה כל שהוא. או זו און ניטפל לו רבי אלעאי. נתקרב אלל הנכרי: מבגאי שמני. כך שמי: אין מעבירין על האוכלין. המולא אוכלין בדרך אינו רשחי לעבור עליהן ולהניחן שם: שהולכין אחרי רוב עוברי דרכים. מדלא שרא ליה לר׳ אלעאי למיכלינהו דאחזקינהו בחזקת פיתן של נכרים שרוב עוברי דרכים נכרים הן: שחמלו של נכרי. שחחר הפסח היה: מותר בהנאה. כגון הכא דאיכא טובת הנאה לנכרי: לוה שעמו. לר׳ אלטאי: לפולמא של צוב. מטלוח הר גבוה: אבל יותר מרביעית כו'. וכיון דיין האיטלקי הוה ומשכר טפי הוה ליה כיותר מרביעית: רכוב שאני. דאין לו טורח הדרך: לרמי בר אבא נמי. דאמר דרך מיל והכא תני שלש מילין לא תיקשי דרכוב שאני דאין לו טורח ולפיכך אין מפיגו כל כך: תנחי היא. במסכת נדרים: פוחחין בחרטה. לריך לחכם למלוח פתח לשוחל שיהח לו פתחון פה לומר לדעת כן לא נדרתי ואילו הייתי יודע שכן הוא לא הייתי נודר ונמצא נדר נעקר מאליו: אין פוסחין. אין לריך לפתוח לו בחרטה אלא החכם עוקרו אע"פ שאינו מוצא לו טעם עקירה. רבן גמליאל סבר כמאן דאמר פותחין לפיכך הולרך ישוב הדעת לחשב חיזה פתח ימלא לו: כל הבועה. הנודר נדר: ראוי לדוקרו. דלמא לא מקיים ליה והיינו פתח דקאמר ליה אילו היית יודע שאסור לנדור וחייב מיתה אתה עליו כלום היית נודר ואמר ליה האיך לא: אלא לשון חכמים מרפא. שמתירין לו נדרו: פחיחין אין מעבירין עליהן. אלא נוטלין אותן דליכא למיחש לכשפים: ואפחיתין לא עבדן. כשפים: דשקלן באגרייהו. פתיתי לחם לעשות כשפים מדברים אחרים והכי קאמר נביא בשביל פיתותי לחם שנותנים לכן בשכרכן חיללתן את שמי בחוך עמי שהייתן עושות בהן כשפים

לנביאי הבעל להטעות את עמי:

נשמעה תפלתם. תשובת מהר"ם פאדוואה מקומת מאר ט פמוחמה ס"ס עט: בעין משפם אות ג' מוש"ע א"ח סימן קפ. ליתא שם מוה והובאה במ"ח סי קעא ס"ק א: מוסף רש"י

שאין מעבירין על האוכלין. לאו לשון דריסה הוא אלא כמו (יומא לג.) אין מעבירין על המלות (ב"ח כג.) מניחן וסולד לו (ר"ה יו.).

> איני והאמר י רב נחמן י מפירין נדרים בין מהלך בין עומר ובין רכוב תנאי היא דאיכא למאן דאמר י פותחין בחרמה ואיכא למאן דאמר אין פותחין בחרמה יי דאמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי פתח ליה רבן גמליאל לההוא גברא יש בומה כמדקרות חרב ולשון חכמים מרפא חכל הבומה ראוי לדוקרו בחרב אלא שלשון חכמים מרפא אמר מר ואין מעבירין על האוכלין אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי לא שנו אלא בדורות הראשונים שאיז בנות ישראל פרוצות בכשפים אבל בדורות האחרונים שבנות ישראל פרוצות בכשפים מעבירין תנא שלימין מעבירין פתיתין אין מעבירין אמר ליה רב אסי לרב אשי ואפתיתין לא עבדן והכתיב - ותחללנה אותי אל עמי בשעלי שעורים ובפתותי לחם דשקלי באגרייהו אמר רב ששת משום רבי אלעזר בן עזריה

כ.) בשלמא מחמירין עליו דלא פתחינן ליה בחרטה משמע דאין פוחחין היא חומרא ועוד אמר בריש ד' נדרים (דף כא:) דרב הוגא סבר פוחחין בחרטה מההוא דאתא לקמיה ואמר ליה לבך עלך ורצה בר בר חנה דאמר ליה לההוא דאתא אלו אתו " בני אדם שיפייסוך קסבר אין פותחין בחרטה מפרש ר״ת פותחין בחרטה היינו ששואלין אותו אם הוא מתחרט על מה שנדר שאומר לו כדו תהית או לבך עלך או בעית נדר (שם) ושרינן ליה בהכי ור"ג סבר אין פותחין להתיר לו בחרטה לחוד שמתחרט בו על מה שנדר אלא לריך למצוא פתח לנדרו כגון שאומר לו אילו באו עשרה בני אדם שיפייסוך וכדפתח ר"ג לההוא טייעא ששואלין אומו אדעתא דהכי נדרת שלריך לטרוח הרבה ולחשוב באיזה ענין ימלאו לו פתח לנדרו: בד הבושה ראוי דדוקרו בחרב. בפרק ד' נדרים (דף כב.) אמר דלא פתחינן ליה בהא דמחוך יראה יאמר אדעתא דהא לא נדר אף על פי שמשקר ועוד פסקינן החם הלכה פותחין בחרטה: